

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЖИТОМИРСЬКИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО ТРАНСПОРТНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ПОГОДЖЕНО
Голова студради
ВСП ЖАДФК НТУ
 Анна КЛІЧУК

«19» травня 2022 року

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ВСП ЖАДФК НТУ
Олександр НІКОЛЕНКО

«19» травня 2022 року

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ ПРАВА НА ВІЛЬНИЙ ВИБІР
НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ**

Відокремленого структурного підрозділу
«Житомирський автомобільно-дорожній фаховий коледж
Національного транспортного університету»

Розглянуто та схвалено на засіданні
педагогічної ради ВСП ЖАДФК НТУ
протокол № 8 від «19» травня 2022 р.

Житомир 2022

РОЗРОБНИКИ

Ніколенко О.В., директор ВСП ЖАДФК НТУ.

Гладун С.І., заступник директора з навчальної роботи.

Кузьмінський В.З., завідувач механічного відділення.

Кілімінський А.М., завідувач дорожнього відділення.

Кіпчук А.М., голова студентського самоврядування коледжу.

ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Наказом директора Відокремленого структурного підрозділу «Житомирський автомобільно-дорожній фаховий коледж Національного транспортного університету» від «19» травня 2022 року № 94^{ак}

Розглянуто та схвалено на засіданні педагогічної ради коледжу (протокол №8 від «19» травня 2022 року).

ЗМІСТ

- 1 Загальні положення
- 2 Організаційно-методичне забезпечення вибору студентом навчальних дисциплін
- 3 Порядок вибору студентами навчальних дисциплін
- 4 Обробка результатів вибору дисциплін
- 5 Прикінцеві положення
- 6 Додатки

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення про реалізацію права на вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами освіти Відокремленого структурного підрозділу «Житомирський автомобільно-дорожній фаховий коледж Національного транспортного університету» (далі - Положення) регламентує порядок забезпечення здобувачам освіти права вільного вибору навчальних дисциплін у Відокремленому структурному підрозділі «Житомирський автомобільно-дорожній фаховий коледж Національного транспортного університету» (далі - Коледж) відповідно до Закону України [«Про фахову передвищу освіту»](#) та [Положення про організацію освітнього процесу в Коледжі](#).

Дане положення розроблене з метою конкретизації процедури вибору та подальшого вивчення здобувачами освіти навчальних дисциплін із циклу вибіркового компонентів освітньо-професійних програм, за якими навчаються здобувачі освіти у Коледжі за всіма рівнями освіти.

Вибіркова навчальна дисципліна – це дисципліна, яка обирається здобувачем освіти і призначена для формування індивідуальної освітньої траєкторії та забезпечує можливості здобувачеві поглибити свої знання в межах обраної освітньо-професійної програми, а саме:

- ознайомитися з сучасним рівнем наукових досліджень у відповідній галузі знань;
- поглибити професійну підготовку в межах обраної спеціальності та освітньої програми;
- здобути додаткові результати навчання в межах формування загальних та/або фахових компетентностей;
- сприяє підвищенню конкурентоспроможності, затребуваності на ринку праці, академічній мобільності здобувача та його особистим інтересам.

Вибіркові навчальні дисципліни не формують результати навчання, що передбачені стандартом освіти для відповідного рівня, але можуть поглиблювати певні з них та розвивати так звані «м'які» або «гнучкі» навички (англ. *soft skills*).

Зміст конкретної вибіркової навчальної дисципліни визначає навчальна програма дисципліни та її силабус (див. [Положення про навчальну програму освітнього компонента \(навчальної дисципліни\) Відокремленого структурного підрозділу «Житомирський автомобільно-дорожній фаховий коледж Національного транспортного університету»](#) та [«Положення про силабус освітнього компонента освітньо-професійної програми Відокремленого структурного підрозділу «Житомирський автомобільно-дорожній фаховий коледж Національного транспортного університету»](#)).

До числа вибірових освітніх компонентів можуть включатися практики.

Обсяг вибірових навчальних дисциплін при здобутті освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра становить не менше 10% від загального обсягу кредитів освітньо-професійної програми.

Реалізація вільного вибору дисциплін передбачає індивідуальний вибір

кожного здобувача освіти блоку дисциплін.

У навчальному плані кожної освітньо-професійної програми визначають обсяги та семестр вивчення вибіркового блоку дисциплін, а також перелік блоків з яких обираються дисципліни.

Здобувач обирає блок дисциплін відповідно до навчального плану, за яким він навчається, що визначає кількість і обсяг навчальних дисциплін вільного вибору здобувача для конкретного семестру. При цьому здобувач має право вибирати навчальні блоки дисциплін, що пропонуються для інших освітніх програм, за погодженням з головою циклової комісії.

Формування переліку має відповідати принципам альтернативності, змагальності та студентоцентризму (блок дисциплін) може вважатися вибілковими лише якщо вони є такими з точки зору здобувача освіти).

Зміст вибірових навчальних дисциплін повинен враховувати вимоги до актуальності, наукоємності, практичної спрямованості та рівня освіти.

Результати вибору здобувачем навчальних дисциплін зазначаються в його індивідуальному навчальному плані наступного навчального року в розділі «Обрані дисципліни» відповідно до [Положення про індивідуальний навчальний план студента Коледжу](#).

Навчальні дисципліни, які внесені до індивідуального навчального плану здобувача, є обов'язковими для вивчення.

Вибіркові дисципліни викладаються для академічної групи до 30 студентів, але не менше 15.

Окрім вибору навчальних дисциплін в межах вибіркової складової відповідного навчального плану, здобувач освіти може формувати свою індивідуальну освітню траєкторію в межах нормативної складової шляхом:

- обрання місця проходження практики;
- обрання теми курсової роботи (проєкту).

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРУ СТУДЕНТОМ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Коледж несе відповідальність за якість викладання і належне методичне забезпечення освітніх компонентів, які пропонуються здобувачам для реалізації ними права вільного вибору.

На вибір студентам пропонуються виключно дисципліни, силабуси (навчальні програми) яких були розроблені відповідно до вимог Закону України [«Про фахову передвищу освіту»](#), пройшли у встановленому, в Коледжі, порядку процедури рецензування і експертного оцінювання та затверджені у складі навчальних планів і внесені до переліку вибірових дисциплін відповідної освітньо-професійної програми, за якою здійснюється підготовка в Коледжі.

Перелік вибірових дисциплін (блоків) щорічно переглядається та може оновлюватися відповідно до сучасних вимог.

Для конкретизації планування та організації навчального процесу на кожний навчальний рік або на весь період навчання для конкретної академічної

групи складається робочий навчальний план, який формується на підставі навчального плану відповідної освітньої програми та затвердженого переліку вибіркових дисциплін (блоків).

Зміни щодо переліку та змісту вибіркових дисциплін (блоків) на наступний навчальний рік розглядаються на засіданні відповідної циклової комісії спеціальності. Після схвалення цикловою комісією перелік вибіркових дисциплін (блоків) подається на затвердження педагогічної ради Коледжу, після чого формується перелік (каталог) вибіркових освітніх компонентів і оприлюднюється на сайті Коледжу у формі представлення силабусів (навчальної програми) до кожної дисципліни вибіркового циклу.

Пропозиції щодо внесення змін до переліку (каталогу) та/або переліку блоків вибіркових дисциплін на наступний навчальний рік формуються головою циклової комісії на затвердження директором Коледжу до 1 жовтня поточного навчального року.

При розгляді змін до переліку вибіркових дисциплін (блоків) обов'язково аналізується забезпечення циклової комісії щодо можливості якісної організації освітнього процесу. Основними критеріями є: кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання науково-педагогічного працівника, підвищення кваліфікації, досвід викладання дисципліни, особистий рейтинг), навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення.

Студенту пропонуються на вибір:

- освітні компоненти (блоки) із каталогу варіативної складової освітньо-професійної програми, на якій він навчається;
- із переліку дисциплін (блоків) іншої освітньо-професійної програми того ж освітнього ступеня;
- навчальних дисциплін (блоків) в іншому закладі освіти за умов реалізації студентом права на академічну мобільність.

Вільний вибір навчальних дисциплін (блоків) здійснюється здобувачами освіти у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менше 10% - при здобутті освітньо-професійного ступеня “фаховий молодший бакалавр”.

Студенту може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий вибір у таких випадках:

- якщо кількість студентів, які обрали навчальну дисципліну (блок) є меншою ніж 15 осіб. Ці ж вимоги поширюються на студентів, які скористалися правом вибору навчальних дисциплін (блоків) із інших освітньо-професійних програм, якщо відповідні навчальні групи на цих програмах не були сформовані раніше на інших підставах;
- якщо наслідком вибору навчальних дисциплін (блоків) є передбачувано недостатнім (кількість кредитів) для присвоєння академічної кваліфікації відповідного освітнього ступеня;
- якщо наслідком вибору навчальної дисципліни (блоку) є перевищення встановленого максимуму кількості навчальних дисциплін, які здобувач може опанувати одночасно та/або кількості підсумкових (семестрових) форм контролю;

— якщо наслідком вибору навчальної дисципліни (блоку) передбачається формування академічної заборгованості у зв'язку із відсутністю необхідного рівня вхідних знань та вмінь.

У випадку, якщо здобувачу освіти відмовлено у здійсненні ним вибору із причин зазначених вище, йому надається можливість здійснити повторний вибір із переліку дисциплін (блоків), групи за якими вже сформовані відповідно до встановлених у Коледжі мінімальних вимог до чисельності студентів у групі і де немає перевищення встановлених максимумів, а також які не призводять до повторної відмови з вищезазначених причин.

Обрані здобувачем освіти вибіркові дисципліни (блоки) затверджуються директором Коледжу як невід'ємна складова індивідуального навчального плану здобувача освіти Коледжу. Невиконання будь-якої з позицій індивідуального навчального плану є академічною заборгованістю.

Зміна студентом свого вибору після його затвердження можлива виключно за письмовим дозволом заступника директора з навчальної роботи.

При цьому зміна обраних вибіркових дисциплін (блоків) після початку навчального семестру, в якому вони викладаються не допускається взагалі.

Приймаючи рішення на підставі заяви студента щодо зміни вибору блоку вибіркових дисципліни заступник директора з навчальної роботи керується обмеженнями, вказаними вище і враховує потенційні негативні наслідки такої зміни для забезпечення надання освітньої послуги за вибором інших студентів.

У разі неможливості формування навчальної групи для вивчення вибіркових дисциплін (блоку), здобувачам надається можливість здійснити повторний вибір, приєднавшись до вже сформованих навчальних груп.

Якщо студент у встановлені терміни без поважних причин не скористався своїм правом вибору вибіркових навчальних дисциплін (блоку), відповідні позиції його індивідуального навчального плану визначаються за пропозиціями циклової комісії спеціальності, групою забезпечення навчального процесу і затверджуються розпорядженням заступника директора з навчальної роботи.

Відмова студента виконувати сформований у такий спосіб навчальний план є грубим порушенням навчальної дисципліни і студент відраховується з Коледжу за невиконання індивідуального навчального плану.

Розклади занять для вивчення обраних навчальних вибіркових дисциплін (блоку) формуються навчальною частиною Коледжу.

За результатами реалізації права студента на вільний вибір до його індивідуального плану мають бути включені види навчального навантаження, сукупний обсяг яких (у кредитах ЄКТС) дозволяє зарахування виконання річного навчального плану (60 кредитів ЄКТС за денною формою навчання) і переведення на наступний курс або допуск до державної підсумкової атестації. Сформована в результаті реалізації права студентів на вільний вибір дисциплін (блоків) диспропорції у розподілі кредитів між семестрами не повинна перевищувати 20%, крім випадку, реалізації студентом права на академічну мобільність.

Сукупний обсяг обов'язкової і вибіркової складової індивідуального

плану студента, незалежно від шляхів реалізації права на вільний вибір вибіркових дисциплін (блоків), повинен відповідати вказаному в освітньо-професійній програмі, за якою навчається студент.

3. ПОРЯДОК ВИБОРУ СТУДЕНТАМИ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Терміни проведення процедур вибору здобувачами навчальних вибіркових дисциплін (блоків) визначаються із необхідності своєчасного (для планування та організації освітнього процесу, його методичного і кадрового забезпечення) формування контингенту студентів у групах і потоках.

Вибір вибіркових дисциплін (блоків) здобувачами здійснюється, як правило, на початку весняного семестру (обрані дисципліни (блоки) вивчатимуться у наступному навчальному році). Вибір дисциплін (блоків) може здійснюватися до початку першого семестру, після зарахування абітурієнтів студентами Коледжу (для студентів першого курсу на базі повної загальної середньої освіти).

Процедура вибору студентами вибіркових навчальних дисциплін (блоку) включає наступні етапи:

- перший етап – ознайомлення студентів із порядком, термінами і особливостями запису та формування груп для вивчення блоків вибіркових навчальних дисциплін на наступний навчальний рік. Для студентів денної форми навчання дані заходи організовуються завідувачами відділень спільно з головами циклових комісій на зборах впродовж першого семестру навчання. Для студентів заочної форми навчання – не пізніше як під час настановчої сесії.

- другий етап – ознайомлення здобувачів з переліками блоків вибіркових дисциплін, які пропонуються відповідною освітньо-професійною програмою, та іншими програмами. Ознайомлення відбувається різними способами, враховуючи режим навчання (очний чи дистанційний через карантинні обмеження), з використанням інформаційного пакету на сайті Коледжу, шляхом організації зустрічей з представниками циклових комісій спеціальностей. Ознайомлення здобувачів освіти із переліками блоків вибіркових дисциплін може розпочинатися із перших днів навчання за освітньо-професійними програмами. Для забезпечення принципу конкретності при виборі здобувачами освіти блоків вибіркових дисциплін викладачі циклової комісії спеціальності у вільний від аудиторних занять час проводять презентаційні заходи (читають оглядові лекції, готують інформаційні матеріали, що можуть бути розміщені на сайті Коледжу тощо). Також, за потреби, можуть надаватися консультації щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії тощо.

- третій етап – запис здобувачів освіти на вивчення блоків вибіркових навчальних дисциплін шляхом заповнення відповідного онлайн-опитувальника в Google Forms (додаток 2). Тривалість етапу - не менше двох тижнів. Етап контролюється кураторами груп з метою забезпечення участі всіх здобувачів у процедурі вибору блоків вибіркових дисциплін. Заяви студентів приймаються,

як правило, шляхом зарахування відповідей при заповненні онлайн-опитувальника через персональний акаунт в інформаційній системі G Suite, допускається прийом заяв у паперовій формі (додаток 2). При цьому, якщо студент подав різні заяви (незалежно від форми подання), дійсною вважається та, яка подана останньою, але під час визначеного відповідним розпорядженням терміну. У зв'язку з відмінністю часу, необхідного на опрацювання заяв, останній термін подачі заяв у паперовій формі встановлюється раніше ніж для подачі заяв у електронній формі.

- четвертий етап – опрацювання заяв та попереднє формування груп здійснюється працівниками навчальної частини та груп забезпечення навчального процесу. За результатами цього етапу, здобувачі освіти, чий вибір не може бути задоволений з об'єктивних причин (згідно з раніше встановленими обмеженнями), інформуються про відмову (із зазначенням причини) та отримують пропозицію здійснити повторний вибір зі скоригованого переліку. Тривалість не перевищує 5 робочих днів.

- п'ятий етап – повторний запис студентів на вивчення блоків вибіркового навчальних дисциплін. Для здобувачів денної форми навчання – одночасно в межах Коледжу. Тривалість етапу – не більше календарного тижня.

- шостий етап – відповідальні працівники навчальної частини та груп забезпечення навчального процесу здійснюють остаточне опрацювання поданих заяв здобувачів освіти. Проводиться прийняття рішень щодо розподілу студентів, які не скористалися правом вільного вибору, а також верифікація контингенту. Завершальним кроком є формування та затвердження остаточних списків навчальних груп.

- сьомий етап - видача наказу по навчальній частині Коледжу щодо реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами освіти після обрання вибіркового компонентів. Заяви зберігаються в особовій справі здобувача освіти у відділі кадрів.

4. ОБРОБКА РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРУ ДИСЦИПЛІН

Остаточна інформація щодо обраних здобувачами блоків вибіркового дисциплін, кількості груп, їх особовий склад тощо, передається навчальною частиною Коледжу на циклові комісії, за якими закріплено викладання обраних блоків вибіркового навчальних дисциплін, для формування педагогічного навантаження відповідним науково-педагогічним та педагогічним працівникам.

Остаточна інформація стосовно обраних здобувачами блоків вибіркового дисциплін передається завідувачам відділень та класним керівникам для формування індивідуальних навчальних планів здобувачів та враховується в процесі формування розкладу занять.

Навчальні групи для вивчення блоків вибіркового навчальних дисциплін мають бути чисельністю не менше 15 осіб.

Заяви здобувачів, електронні листи, генеровані в Google Forms з

результатами вільного вибору, розпорядчі документи про формування навчальних груп зберігаються впродовж усього терміну навчання здобувача за відповідним освітньо-професійним ступенем освіти.

У випадку поновлення, переведення здобувача, допуску до занять після завершення академічної відпустки або у випадку навчання за скороченим терміном навчання, за письмовою заявою здобувача (додаток 3) та згодою циклової комісії можливе перерахування результатів навчання блоків вибіркових дисциплін відповідно до [Положення про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті Коледжу](#).

Перезарахування кредитів блоків вибіркових дисциплін проводиться за рахунок фактично вивчених дисциплін певного циклу за умови однакової (або більшої) кількості кредитів.

Педагогічна рада Коледжу може дозволити здобувачам освіти – учасникам програми академічної мобільності, інших сертифікованих програм зараховувати блоки вибіркових дисциплін, які прослухані в іншому закладі освіти-партнері, але не передбачені навчальним планом відповідної спеціальності в Коледжі, що узгоджено із [Положенням про академічну мобільність здобувачів освіти Коледжа](#) та [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті Коледжу](#).

Обсяг та семестровий контроль блоків вибіркових навчальних дисциплін уніфікований і, як правило, становить 2-7 кредитів ЄКТС для ОПС фаховий молодший бакалавр з формою семестрового контролю - залік.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Коледж (відділення, циклові комісії) може вносити зміни до зазначеного у навчальному плані переліку вибіркових дисциплін (блоків) відповідно до особливостей спеціальності, за якими здійснюється підготовка фахівців, нових стандартів освіти тощо.

Дане Положення набуває чинності з дати затвердження Педагогічною радою коледжу.

Зміни та доповнення до даного Положення вносяться та затверджуються Педагогічною радою Коледжу в тому ж порядку, що й саме Положення та за згодою органів студентського самоврядування Коледжу.

У випадку, якщо запропоновані зміни звужують права студентів на вибір навчальних дисциплін, необхідне отримання згоди органів студентського самоврядування не менш як 2/3 структурних підрозділів Ради студентського самоврядування Коледжу.

Зразок заяви здобувача освіти на включення до індивідуального
плану дисциплін вільного вибору

Директору ВСП ЖАДФК НТУ
Олександру НІКОЛЕНКУ
Студента (ки)____курсу____групи
Спеціальності _____

ЗАЯВА

Прошу Вас включити до мого індивідуального навчального плану на 20____/20____
навчальний рік блок №____ вибірових дисципліни або (наступний перелік вибірових
дисциплін з каталогу):

(дата)

(підпис)

Зразок опитувальника-заяви здобувача освіти про здійснення вибору і включення до індивідуального плану блоку дисциплін вільного вибору або (перелік вибіркових дисциплін з каталогу)

(варіант для онлайн-опитування)

Директору ВСП ЖАДФК НТУ
Олександру НІКОЛЕНКУ

Студента _____ курсу _____ групи

Спеціальності _____

I. Із запропонованих(ого) блоків вибіркових дисциплін (з переліку) або (каталогу вибіркових компонентів) я обираю для вивчення у __ 202__ – 202__ н.р. блок №__ або (наступний перелік вибіркових компонентів).

_____ *дата*

_____ *підпис*

Останній термін подачі заяв – _____ р.

Студенти, які не пишуть заяви вчасно – будуть розподілені по групах вивчення дисциплін вільного вибору (з переліків) за рішенням адміністрації Коледжу.

Зразок заяви здобувача освіти на включення до індивідуального плану дисциплін вільного вибору у випадку поновлення, переведення здобувача, допуску до занять після завершення академічної відпустки або у випадку навчання за скороченим терміном навчання, учасникам програми академічної мобільності, інших сертифікованих програм

Директору ВСП ЖАДФК НТУ
Олександру НІКОЛЕНКУ
Студента (ки) _____ курсу _____ групи
Спеціальності _____

ЗАЯВА

Прошу Вас перезарахувати та включити до мого індивідуального навчального плану на 20__/20__ навчальний рік вибіркові дисципліни: _____
на підставі підтверджуючих документів (сертифікати, довідки тощо із зазначенням кількості годин (кредитів) та результатами успішності)

(дата)

(підпис)

ПОГОДЖЕНО цикловою комісією спеціальності

Протокол № _____ від _____

_____ Голова циклової комісії